

Arvonlisäverorajan nosto parasta elvytystä

Pauli Vahtera, KHT/14.8.2013/päivitetty 4.12.2013 sivuja 1-2.

Kauppalehden joulukuussa 2013 julkaisema kirjoitus:

Työllistävä ja ilmainen rakenneuudistus

Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta voidaan pelastaa vastuun ottamisella omasta elämästä. Jos 50.000 suomalaista perustaisi yrityksen, se työllistäisi enemmän kuin tuhat kasvuyritystä. Byrokratian on oltava nykyistä kevyempää, jotta yhä useampi pienyrittäjä voisi keskittyä yrittämiseen.

Hallituksen päätös rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta on luettelo palvelujen vähentämisestä, leikkaamisesta ja säästämisestä. Tähän on tultu, koska Suomi on elänyt yli 20 vuotta yli varojensa. On pakko sopeuttaa julkinen talous tasoon, johon meillä on varaa.

Positiivisia uudistuksia ei ohjelmassa ole. Arvonlisäverotuksen muuttaminen siten, että se tukee yrittämistä ja mahdollistaa ihmisten ottamaan enemmän vastuuta omasta elämästään, puuttuu ohjelmasta. Parhaat uudistukset eivät maksa mitään, ja siksi niitä ei nähdä.

Tehokas byrokratieleikkuri

Arvonlisäverovelvollisuuden alaraja on ollut 20 vuotta 8.500 euroa. Sen takia kymmenet tuhannet yrittäjät ovat arvonlisäverovelvollisuuden piirissä, vaikka heidän tulonsa alittavat pienituloisen palkan ja usein myös sosiaaliturvana saatavat tulot.

Alhainen raja maksaa ja ahdistaa. On tehtävä joka kuukausi veroilmoitukset ja on maksettava veroa mitättömän pienistä tuloista. Kirjanpito ja ilmoitusmenettely maksavat. Jos pienet yritykset olisivat verotuksesta vapaat, saisi valtio arvonlisäveroa heidän ostojensa kautta. Kymmenet tuhannet pienet yritykset eivät enää rasittaisi joka kuukausi verohallintoa. Turhaa työtä ei voida kokonaan automatisoida, joten se pitää jättää tekemättä.

Yrittäjä saa tulonsa asiakkailta. Jos arvonlisäveroraja nostetaan 50.000 euroon, jää velvoitteiksi eläketurvan järjestäminen, yksinkertainen kirjanpito, veroilmoitus ja ansiotuloveron maksu. Se vähentäisi byrokratiaa yli puolella. Yrittäjä laskuttaa asiakkaitaan tai veloittaa käteisellä. Se on paljon yksinkertaisempaa kuin työntekijän palkkaaminen ja palkanmaksu.

Yksinyrittämisen raja

Tuhannet perustetut yritykset eivät ensimmäisten vuosien aikana pääse 50.000 euron myyntiin. Korkeampi raja avaisi uusia ulottuvuuksia kaikille suomalaisille.

Suomalaisen keskipalkka on 37.000 euroa. Kun tämän päälle lasketaan eläkemaksut ja muut pakolliset vakuutusmaksut ollaan 45.000 eurossa. Kun päälle lasketaan yrittämisen välttämättömät menot ollaan yli 60.000 eurossa.

Uusissa EU-maissa raja on 50.000 euroa ja Iso-Britanniassa 83.000 euroa. Monet maat ovat ymmärtäneet Suomea paremmin yrittämisen merkityksen yhteiskunnassa.

Kaikki hyötyvät ja eniten Suomi

Työnantajan riskit vähenevät kun tarvittava työ ostetaan tarpeen mukaan. Ei enää huolta siitä, ettei joka päivä ole töitä. Ei huolta viranomaisista eikä ay-liikkeen painostuksesta. Ei kustannuksia lomautuksista ja irtisanomisista silloin kun myyntitulot eivät kata kaikkia menoja.

Yrittäjä voi hankkia tulonsa tekemällä työtä yhdelle toimeksiantajalle pitemmän jakson tai monelle taholle yhden päivän aikana. Kaikkea siltä väliltä. On vapaus tehdä töitä niin paljon tai vähän kuin haluaa.

Yrittäminen uudistaisi tilapäistyöntekijöiden työmarkkinat. Remonttien ja kotisiivousten hinnat alenisivat ja myös köyhillä vanhuksilla olisi mahdollisuus kotipalvelujen ostamiseen. Voitaisiin luopua hyvätulaisia suosivasta kotitalousvähennyksestä.

Yrittäminen ei poista työpaikkoja, joissa työhön perehtyminen vie aikaa ja joissa työnantajalla on oltava joka päivä mahdollisuus osaavan työntekijän täyteen panokseen yrityksen hyväksi. Meitä kaikkia tarvitaan.

Pauli Vahtera

Selvitys arvonlisäveron alarajan korotuksen vaikutuksista

Suomi voi pelastua parhaiten kehittämällä maamme yrittäjyysyhteiskunnaksi. Se tarkoittaa yhteiskunnan vastuulla olevan toiminnan vähentämistä ja ihmisten oman vastuun lisäämistä omasta elämästä. Hyvinvointiyhteiskunnan alasaajo joudutaan tekemään joka tapauksessa, sillä velanotto on tullut tiensä päähän eikä niin suurta kasvua ole näköpiirissä, että nykyinen elintaso voitaisiin säilyttää kansantuotetta kasvattamalla. Yrittäjyysyhteiskunnassa byrokratian on oltava nykyistä kevyempää, että yhä useampi kansalainen siitä selviytyisi.

Vuonna 2013 on julkisuudessa ollut esillä kansalaisaloite arvonlisäverovelvollisuuden rajan nostamisesta 8.500 eurosta 50.000 euroon. Raja on ollut sama arvonlisäverolain voimaantulosta vuodesta 1993. Hinnat ovat 20 vuodessa 1,4-kertaistuneet.

<https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/421>

Kymmenet tuhannet yrittäjät ovat verovelvollisuuden piirissä, vaikka heidän tulonsa alittavat pienituloisen palkan ja usein jopa sosiaaliturvana saatavat tulot. Korkeampi raja avaa uusia ulottuvuuksia kaikille suomalaisille.

Yrittäminen on palkkatyön vaihtoehto. Se on elämäntapa. Se on vastuun ottamista omasta elämästä sekä vaihtoehto toimeksiantajalle. Vaihtoehto erilaiselle elämälle. Kun kaikille ei riitä työpaikkoja, voi yrittää itse. Voi olla monta toimeksiantajaa, mutta voi olla myös yhden toimijan alihankkija. (Verottaja turhan usein ohittaa yhden toimeksiantajan yritykset, muuttaa tulon palkkatyöksi ja poistaa/palauttaa arvonlisäverot. Arvonlisäveron osalta kyse on plusmiinusollasta. Näin estetään yrityksen kasvaminen useamman toimeksiantajan palveluyrittäjäksi. Verottajan menettely on tarpeetonta yrittämisen haittaamista, ja se pitää lopettaa ja tarvittaessa kieltää.)

50.000 euron myynnillä ei juurikaan voi palkata ulkopuolisia henkilöitä kuin tilapäisesti.

Rahan kaadosta todelliseen elvyttämiseen

Julkisuudessa on ollut esillä myös 200 miljoonan euron elvytyspaketti. Jos tuo raha käytetään homekoulujen korjaamiseen, saavat monet virolaiset työtä, koska rakennusala on kansainvälistynyt. Saisivatko myös suomalaiset työtä? EU:n sisällä rakennustöiden kilpailutuksessa Suomi voi vain hävitä.

Jos sama nimellinen raha käytetään arvonlisäverorajan nostamiseen 50.000 euroon, saadaan aikaan parempi tulevaisuus tuhansille suomalaisille, paremmat mahdollisuudet meille kaikille.

Työntekijän palkkaamiseen liittyvät velvoitteet ovat niin suuret, etteivät pienet yritykset uskalla palkata työntekijöitä. Palkan lisäksi on maksettava lomapalkka, lomaraha, sairasajan palkka, pekkaspäivät ja arkipyhien palkka, eläkemaksut, monet vakuutusmaksut ja työterveydenhuolto. Jos työtä ei ole, lomauttaminen ja irtisanominen maksaa. Tämä on yksi selitys suurelle nuorisotyöttömyydelle.

Yli 50-vuotiaitten työllistyminen on irtisanomisten jälkeen vaikeaa, yksityissektorille miltei mahdotonta. Yli 50-vuotias on kuitenkin työntekijänä yksi parhaimmista: osaava ja elämää kokenut. Jos yrittäminen tehtäisiin Suomessa helpoksi, voisivat nämä irtisanotut jatkaa työuraansa yrittäjinä.

Helpotuksista parhain ja helpoimmin toteutettavissa on arvonlisäverovelvollisuuden rajan nostaminen. Ensin 50.000 euroon ja saatavien hyvien kokemusten jälkeen 80.000 euroon, jollainen raja EU:ssa on Iso-Britanniassa.

50.000 euron myyntitulot saava kampaajayrittäjä maksaa tänään erilaisia veroja 12.000 euroa. Hänen nettotulonsa jäävät menojen ja verojen maksamisen jälkeen 16.000 euroon vuodessa. Tuollaisen tulon voi saada nykyisin sosiaaliturvina, joten todellinen tuloloukku Suomessa on yrittäjyydessä, ei siinä kannattaako töitä ottaa vastaan.

Ammattiyhdistysliike voisi ottaa palvelujensa piiriin yksinyrittäjät. Näin ay-väki säilyttäisi voimansa: työntekijöistä tulisi yrittäjiä, joilla kaikilla on yhteinen tavoite: elättää itsensä omalla työllään ja Suomen kansantalouden pelastaminen.

Arvonlisäverorajan korottaminen vähentäisi kotitalousvähennyksen tarvetta, koska palvelujen hinta voisi muutoksen myötä alentua.

Yksinyrittämistä, palkkatyötä vai sosiaaliturvaa

Starttirahalla edistetään uuden yritystoiminnan syntymistä ja henkilön työllistymistä. Veronalaisen starttirahan perusosa on noin 8000 euroa, jos sen saa koko vuodelta. Rahan hakemiseen liittyy byrokratiaa, eivätkä sitä saa kaikki hakijat. Arvonlisäverorajan korottaminen mahdollistaa starttirahasta luopumisen. Jos yrittäjä ei saa asiakkaita, hän jää ilman tuloja. Tällöin hänet tulisi hyväksyä toimeentulotuen piiriin.

Suomen sosiaaliturvajärjestelmä on luonut kannustinloukkuja, jolloin ei kannata mennä töihin, koska sosiaaliturvalla ansaitsee saman. Tämä sama loukku koskee myös yrityksen perustajia.

Kannustinloukkujen purkaminen olisi helppoa, jos todellista halua siihen olisi.

Mistä on kyse?

Ministeri Urpilainen eduskunnassa keväällä 2013: ”Alarajan korottaminen 8.500 eurosta 50.000 euroon siten, että samalla estettäisiin veronmaksuvelvollisuuden taannehtivuus nykyisen kaltaisella alarajahuojennuksella merkitsisi valtiovarainministeriön laskelmien mukaan noin 360 miljoonan euron vuotuista verotuoton menetystä nykytilaan verrattuna vuoden 2013 tasolla laskettuna.”

Tilastokeskuksen viimeisimmän yritystilaston (2011) mukaan Suomessa oli 71.828 yritystä, joiden liikevaihto oli 1.000 euron ja 39.999 euron välillä. (Seuraava tilastoitu ryhmä 40.000-99.000 eur). Näiden yritysten liikevaihto oli yhteensä 1,7 miljardia euroa (keskimäärin 23.500 euroa). Jos toiminta on verotonta, vastaa tuo tilastoitu 40.000 euron liikevaihto 49.600 euron myyntitulorajaa, eli juuri tuon keskustelun alla olevan 50.000 euroa.

Suurin osa tilittää veroa 24 % mukaan, mutta esimerkiksi maatilamatkailu ja taksit 10 %:n, kahvilat 14 %:n mukaan. Valtiovarainministeriö on laskenut verotuoton menetyksen liian korkeaksi, eikä se ole huomionnut näiden yritysten ostojen yhteydessä maksamaa veroa, jonka yritykset nyt vähentävät. Määrään vaikuttavat alentavasti myös jo nyt huojennuksen piirissä olevat yritykset sekä suurempien yritysten alihankkijat, jotka nyt vähentävät pienen yrittäjän laskuttaman veron. Karkean arvion mukaan ministeriön luku on tuplasti liian suuri.

Nämä pienet yritykset maksoivat palkkoja 186 miljoonaa euroa eli 11 % liikevaihdosta. Osa palkoista on osakeyhtiömuotoisen yrityksen omistajalleen maksamia palkkoja. Seuraavassa tilastoryhmässä palkkojen osuus oli 13 %. Palkkojen osuus liikevaihdosta on suurimmillaan 100.000 – 2 miljoonan euron liikevaihdon kokoisissa yrityksissä 22-24 %. Yli 10 miljoonan euron suuryrityksissä palkkojen osuus on vain 16 %.

Kilpailutilanne ei vääristy, siis mikä kilpailutilanne

”Jos rajaa nostettaisiin, rajan alle jäävä yritys voisi myydä palveluitaan noin neljänneksen halvemmalla kuin veroa tilittävä yritys”, johtaja Anna Lundén Suomen Yrittäjistä sanoo. Erityisesti hiusyrittäjien järjestö on julkisuudessa pitänyt tätä esillä.

Todellisuudessa Pienyrittäjien esityksessä hintoja voitaisiin alentaa 8 %, jonka jälkeen käteen jäävä tulo olisi sama kuin Suomen Yrittäjien esityksessä. Suomen Yrittäjien esityksellä ei ole käytännössä mitään merkitystä, sillä yrittäjän käteen jäävä tulo ei juurikaan nousisi, koska huojennus olisi pieni ja siitäkin maksettaisiin tulovero. Byrokratia lisääntyisi Yrittäjien mallissa.

Kilpailutilanne ei koskaan ole neutraali. Jotkut saavat yritystukia, suurin osa ei. Joidenkin palveluihin saa kotitalousvähennyksen, suurimpaan osaan ei. Yksinyrittäjä on todella yksin, sairauspäivinä jää tulo kokonaan saamatta. Kahden hengen kampaamossa on ainakin toinen töissä. Kaksin kulut jäävät pienemmäksi yhtä kohti. Tämän näkee myös kotitalouksissa. Yksin asuva maksaa enemmän vuokraa, maksaa lehtitilausmaksut ja monet muut kulut yksin, kaksin asuvat

jakavat menot. Yksinyrittäjä ei kilpaile työllistävien yritysten kanssa, ei suurten eikä pienten. Hän elättää itsensä, mikä sinänsä on arvokasta.

Jos yritys menestyy, se palkkaa henkilökuntaa. Tapahtuu paras mahdollinen elvytys.

Tyypillinen yrittäjäkampaamo							
(alv 2013 mukaan)	Kirjanpito	Arvon-	Hinnat	Suomen	Pien-	Pienyr	Hinta-
	2012	lisävero	sis alv	Yrittäjät	yrittäjät	hinta-ale	ale
Myyntitulot	49 500		49 500	49 500	49 500	45 425	8,2 %
Liikevaihto	39 919	9 581	49 500	39 919	49 500	45 425	
Ostot	-6 867	-1 648	-8 515	-6 867	-8 515	-8 515	
Yrittäjäeläkemaksu	-2 590		-2 590	-2 590	-2 590	-2 590	
Toimitila	-7 990	-1 918	-9 908	-7 990	-9 908	-9 908	
Muut	-1 045	-251	-1 296	-1 045	-1 296	-1 296	
Kirjanpito	-1 595	-383	-1 978	-1 595	-1 978	-1 978	
Muut ilman veroa	-432		-432	-432	-432	-432	
Vakuutukset	-775		-775	-775	-775	-775	
Arvonlisäveron maksu			-5 381				
Arvonlisäveron palautus			0	1 307			
Korot	-133		-133	-133	-133	-133	
Tulos	18 492	5 381	18 492	19 799	23 873	19 799	
Ostojen arvonlisävero		4 199					
Yrittäjäeläketulo	11 511						
Ansiotulovero toiminimenä	1 993			2 419	3 671	2 419	
Yhteisövero osakeyhtiö 20%	3 698			3 960	4 775	3 960	
Verot yhteensä, toiminimi	11 574			10 693	7 870	6 618	
Säästö nykytilanteeseen	0			881	3 703	4 955 *	

Kuvateksti taulukkoon: Esimerkkinä oleva hiusyrittäjä saisi 49.500 euron myyntituloista 881 euroa toiminimenä enemmän, jos muutos lasketaan Suomen Yrittäjien esittämän mallin mukaan. Pienyrittäjien mallin mukaan tuloja jäisi käteen 3703 euroa enemmän. Jos veromuutoksella lasketaan hintaa, voidaan hintaa alentaa 8 %, ja käteen jäävä tulo on sama kuin Suomen Yrittäjien mallissa.

Huom! Yrittäjän vaikeaa tilannetta osoittaa parhaiten esimerkissä yrittäjäeläkemaksu, johon rahat eivät riitä. Eläketurva on tyhjän ja olemattoman välillä monilla yrittäjillä.

Arvonlisäverotuksen aiheuttamat kulut

Arvonlisäverotus ei ole asiaan perehtyneille vaikeaa, jos puhutaan vain 24 %:n veron lisäämisestä hintaan ja ilmoituksen tekemisestä kuukausittain. Matti Meikäläiselle asia on kuitenkin vaikeaa, ja vähintäänkin hankalaa. Erityinen ongelma tulee siitä, että ilmoitukset on kuukausittain tehtävä ja verot maksettava, vaikkei toimintaa tai tuloja olisikaan, niin sairaana kuin lomallakin ollessa. Rangaistusmaksut ilmoitusvirheistä ovat huomattavat, eikä niitä saa vähentää verotuksessa, jolloin niiden rangaistavuus nousee.

Pieniä yrityksiä eivät kaikki tilitoimistot enää ota asiakkaikseen, koska koetaan, ettei niistä saatavat tulot vastaa työmäärää. Pienen yrityksen näkökulmasta sadan euron kuukausittainen kirjanpitomaksu taas on suuri, jos myyntitulot jäävät muutamaan tuhanteen euroon.

40.000 euron liikevaihtoisen parturi-kampaamon kirjanpito ilmoituksineen maksaa 1200-2000 euroa vuodessa. Suurin osa tästä maksusta aiheutuu arvonlisäveroasioiden hoidosta. Jos

pienimmillä yrityksellä ei olisi verovelvollisuutta, niiden kirjanpidoksi kelpaisi pankin tiliote, josta tehdään yhteenvedot. Kirjanpidon voisi automatisoida hyvin pitkälle. Näin tilitoimistojen kiinnostus pienimpiin yrityksiin lisääntyisi. Tilitoimistoille suurin vaikutus tulisi talven kohtuuttomalle ruuhkalle, jota uudistuksen avulla voitaisiin merkittävästi vähentää.

Jos lasketaan varovasti, että verottomuus vähentäisi kirjanpitokuluja vuodessa 500 euroa, vaikutus olisi +35 miljoonaa euroa näitten pienten yritysten tuloihin. Kyse on usein aloittavista yrityksistä, joilla on akuutti rahapula.

Jos valtion todellinen nimellinen arvonlisäverokertymä uudistuksen myötä alenisi 200 miljoonaa euroa, se lisäisi yrittäjän tuloa, josta maksetaan ansiotulovero tai yhteisövero. Tämän vaikutus verokertymään olisi noin +40 miljoonaa euroa.

Verohallinnossa pienimmät yritykset aiheuttavat eniten työtä. Monet pienet yritykset yrittävät tehdä ilmoitukset itse ja siitä aiheutuu virheitä. Kirjanpidon huippuammattilaiseltaan eivät pysty verotiliä hoitamaan virheettömästi, saatikka muiden alojen toimijat. Pienimmät joutuvat usein ammattitaidottomien kaveri-/kotikirjanpitäjien asiakkaiksi, mikä myös aiheuttaa ylimääräistä työtä. Läheskään kaikkia ilmoituksia ei tehdä sähköisesti, mikä aiheuttaa käsityötä verohallinnossa. Verohallinnon omat kustannukset näistä pienistä yrityksistä ovat vähintään kymmeniä miljoonia euroja.

Karkeasti arvioiden näitten pienten yritysten arvonlisäverovelvollisuuden merkitys on ihmisten työllistäminen. Byrokraatiatyötä tekevät yrittäjät, tilitoimistot ja verohallinto. Samalla tavalla arvioiden voitaisiin purkaa monta muutakin byrokraatialoukkua Suomesta.

Arvonlisäverorajan korotus poistaisi kotitalousvähennyksen tarpeen

Kotitalousvähennyksen määrä on 500 miljoonaa euroa. Vähennyksestä hyötyvät lähinnä ne, jotka muutoinkin voisivat maksaa kotipalveluistaan täyden hinnan. Vähennysoikeus on nostanut remonttien ja muiden kotipalvelujen hintoja.

Siivouspalvelujen tyypillinen verollinen hinta on 35 euroa tunnissa. Hinta sisältää siivoustarvikkeet. Jos siivousalan yrittäjä saa vakituisen ja laajan asiakaskunnan, hän voi laskuttaa siivouksesta 1200 tuntia vuodessa. Sekin määrä johtaa kokonaistyömäärään, joka on yli palkansaajien tekemien työtuntien määrän. Yrittäjän vuotuinen laskutus olisi 42.000 euroa, josta arvonlisäveron osuus tänään on 8.129 euroa. Tästä vähennetään tarvikkeiden, kirjanpidon ja muiden kulujen arvonlisävero. Jos kaikki asiakastyöt olisivat kotitalousvähennyksen piirissä, asiakkaat saisivat yhteensä veronpalautusta 45 % eli 18.000 euroa omavastuuosuus huomioiden.

Yrittäjän tuloksi menojen jää noin 16-18.000 euroa ennen veroja. Hän maksaisi veroja noin 1800 euroa. Valtiotalouden kannalta kotitalousvähennyksessä ei ole mieltä, mutta näin uskotaan, että hyvätuloisten tekemät pimeät siivoukset tulevat verotuksen piiriin. Ei millään pahalla, mutta kotisiivousten ja –remonttien pimeä talous tulisi yhteiskunnalle halvemmaksi. Ainakin, jos tekijälle ei makseta sosiaaliturvaa.

Arvonlisäverorajan korotus 50.000 euroon nostaisi siivoojan tulot 22.000 euroon. Jos siivooja käyttää alennuksen tuntihinnan alentamiseen, siivouksen saisi 30 eurolla. Se toisi kotisiivouksen lähemmäs köyhiä eläkeläisiä, jotka eivät enää itse jaksaa siivota.

Yritystukien vähentäminen

<http://www.taloussanomat.fi/yritykset/2011/01/13/160-miljoonaa-nain-sinakin-tuet-nokiaa/2011495/12>

Pelkästään Nokia on saanut Tekes-tukia enemmän kuin arvonlisäverorajan korottaminen maksaisi yhteiskunnalle, vaikka muutoksella ei olisi yhtään positiivista vaikutusta yrittämiseen. Suomessa ei ole keskusteltu suurten yritysten tukien vaikutuksesta kilpailutilanteeseen. Nokian tilanteen tiedämme kaikki.

Yritystukien todellisista vaikutuksista ei ole tehty luotettavia selvityksiä. Useimmat hankkeet olisi toteutettu, vaikka tukia ei olisi saatukaan. Rahoja jaetaan kyseenalaistamatta sen tuloksia. Tätä taustaa vasten Suomen Yrittäjien väliintulo tässä arvonlisäveroasiassa oudoksuttaa. Ettei vaan ole järjestöjen välistä kissanhännän vetoa?

Harmaan talouden merkitystä ylikorostetaan

Jos joku esittää hyvän idean, muiden tehtävänä on etsiä siihen ratkaisuja, miten ideasta saadaan toimiva kokonaisuus. Suomessa aivan liian usein hyvät ideat torpataan keksimällä esteitä. Kaksi estettä on ylitse muiden: EU ja harmaa talous.

EU ei tule arvonlisäverotuksen alarajan korotusta estämään. Suomi on neuvotellut alkujaan huonot ehdot, mutta kaikki huonot ehdot voidaan korjata. EU on hyväksynyt Iso-Britannialle 82.000 euron rajan ja usealle maalle 40-50.000 euron rajan. Kyllä EU Suomelle hyväksyy 50.000 euron rajan, kunhan sitä käydään esittämässä.

Harmaa talous on poliitikkojen päiväuni. Kun harmaa talous saadaan kuriin, rahaa riittää kaikkeen hyvään ja valtion talous on tasapainossa. Suomalaisen keskipalkka on 3 000 euroa kuukaudessa. Tällaisesta tulosta maksetaan vuodessa veroja 7 700 euroa, eläke- ja muita sosiaalimaksuja 8 000 euroa ja arvonlisäveroa 10 000 euroa. Tarvittaisiin 200 000 keskipalkkaista työntekijää, jotka toimivat harmailla markkinoilla pimeästi, jotta 4-6 miljardin euron vuotuiset menetykset syntyisivät. Heidän työllistämisensä edellyttäisi 40 000 pimeää viiden työntekijän yritystä. Pimeät nettopalkat muuttuvat oikeaksi rahaksi kun niillä ostetaan ruokaa, vaatteita, asuntoja, kodintarvikkeita. Seurannaisvaikutuksien jälkeen miltei koko Suomen tulisi olla harmaata taloutta, jotta päättäjien unelmat toteutuisivat. Harmaata taloutta on, eikä sitä pidä hyväksyä, mutta mittakaava pitää tunnustaa.

Valvonnan tehostaminen

Pienten yritysten arvonlisäverollisuudella on myös valvontanäkökulma. Verottaja voi joka kuukausi seurata yrityksen toimintaa. Jos ilmoitus jää tekemättä, ei kestä kuin muutama viikko kun verottajalta tulee karhukirje ja pian sen jälkeen verottaja lähtee arvioimaan yläkanttiin toiminnan laajuutta, määräämään veronkorotuksia, erilaisia rangaistusmaksuja ja ulosottoja. Kukaan ei kysy, onko yrittäjä hengissä tai koomassa sairaalassa, sillä verovelvollisuus on tärkeintä.

Pienten valvominen on helppoa ja sitä voi automatisoida. Samaan aikaan suuret saavat vapaasti toimia veroparatiiseissa, hallintarekistereissä ja siirtohinnoittelulla siirtää voitot Suomen verotuksen

ulkopuolelle. Se ei juurikaan kiinnosta yhteiskuntaa, koska suurten yritysten verosuunnittelu on laillista.

Kaikilla yrityksillä on oltava pankkitili. Osakeyhtiötä ei saa rekisteröityä, jos tiliä ei ole avattu ja osakepääomaa talletettu. Mikään ei estä pankkeja lähettämästä yritysten pankkitilien ottojen ja panojen summia esimerkiksi 3 kuukauden välein. Kiitokseksi tiedoista verottaja voisi lähettää arvion vuoden liikevaihdosta ja tulevien verojen määrästä esimerkiksi marraskuussa tammi-syyskuun tiedoista. Verottajalla on joka tapauksessa oikeus saada tiedot pankeista. Tilitoimistot voisivat tehdä sähköisten tiliotteiden avulla vielä tarkempaa laskentaa vuoden tuloksesta ja veroista.

Tuollaisen systeemin rakentamiseen voi mennä vuosi, mutta ei enempää. Sitä ennen voitaisiin tyytyä vuoden ottojen ja panojen summatietojen lähettämistä verottajalle valvontaa varten. Nämä tiedot ovat olleet suomalaisissa tilioitteissa 20 vuoden ajan, joten ainoa mitä pitää tehdä on sanomien suunnittelu. Kaikilla yrityksillä ei tilikausi ole kalenterivuosi. Mutta olisiko se todellinen ongelma?

Suomalaisilla yrityksillä on ulkomaisia pankkitilejä. Pienillä tilejä voi olla Virossa – tosin useammin päinvastoin: virolaisilla yrityksillä on tili Suomessa. Näistä marginaalisista asioista ei pidä tehdä ongelmaa – täydelliseen maailmaan ei kannata pyrkiä. EU:n alueelta suomalaisten yritysten pankkitilitiedot saadaan haluttaessa.

Alarajan ylittäminen

Arvonlisäveroraja aiheuttaa vähäisiä ongelmia, mutta ne on ratkaistavissa. Mitä tapahtuu kun 50.000 euron myynti ylittyy 60.000 euroon. Kansalaisaloitteessa esitetään, ettei taannehtivasti veroja määrätä, koska yrittäjällä ei verorahoja välttämättä olisi säästöissä. Koska ostojen arvonlisäveron saa vähentää ja vero vähentää tuloveron määrää, jälkikäteen maksettava summa jäisi 10 prosenttiin myynnin määrästä.

Kaikille arvonlisäverovelvollisille voitaisiin maksaa arvonlisäveron kantopalkkio siitä työstä, minkä yritys tekee veron keräämiseksi, ilmoittamiseksi ja maksamiseksi sekä kirjanpitokulujen korvaukseksi. Se olisi varsin kohtuullista, koska ilmaistyötä ei tänään juurikaan kukaan tee: ei etenkään julkisen sektorin hyväksi. Tällainen korvaus antaa mahdollisuuden veron maksamiseksi taannehtivasti rajan ylittyessä. Suomessa oli liikevaihtoverolain aikana tällainen kantopalkkio. Rahalaitoksille on maksettu korvauksia niiden valtiolle välittämistä veroista ja maksuista.

Jos arvonlisävero on kulutusvero, on kyseenalaista, että yritys joutuu pitämään verosta kirjanpitoa, ilmoittamaan sen ja maksamaan ilman mitään korvausta. Ilmaiseksi hoidetaan myös ennakonpidätykset, eläkemaksut ja erilaiset vakutusmaksut sekä ammattiyhdistysten jäsenmaksut.

Jos yritys jaetaan kahteen osaan, sen byrokratiakustannukset kaksinkertaistuvat. Säästö ei suinkaan ole kaksi kertaa 30.000 euron liikevaihdon arvonlisävero, sillä ostojen vero jäisi vähentämättä.

Jos joku kuitenkin perustaa perheessä oman torikaupan isälle, äidille ja jokaiselle lapselle erikseen, on se vain hyvä asia. Jos jollain yrittäjällä on kaksi yritystä saman henkilötunnuksen vastuulla, ei ole mikään ongelma laskea ne yhteen verotuksessa. Tietoyhteiskunnassa meistä tiedetään kaikki.

Jos joku perustaa sivutuloille oman osakeyhtiön, ei hän kuitenkaan saa sieltä rahaa ulos veroja maksamatta. Ostojen kautta arvonlisäveroa tulee joka tapauksessa maksettavaksi.

50.000 euron raja on toki keinotekoinen. Toiset ostavat tavaroita, toisten liikevaihto tulee oman työn myynnistä. Maatilamatkailuyrittäjän kesän aukiolosta vero on 10 %, kylätaksille 10 %, kesäkahvilan pitäjälle 14 %, koulutetulla hierojalla nolla, suurimmalla osalla yrittäjistä 24 %. Onko sekään oikeudenmukaista?

Sähköisissä laskuissa arvonlisäveromerkinnot ovat valmiina. Jos myynti ylittää 50.000 euroa, ei ole ongelma laskea taannehtivasti veron määrää myyntien ja ostojen erotuksena. Ongelma on veron maksu. Kirjoituksen esimerkin kampaajalle koko vuoden arvonlisävero olisi 5400 euroa. Tärkeintä on, ettei sitä laiteta kerralla samantien maksuun.

Tietokoneiden aikana ei olisi mikään ongelma samalla laskea maksettavalle erälle taannehtivasti nykyisen kaltainen porrastettu arvonlisäverohuojennus, sen voi tehdä verottajakin ilmoitustietojen perusteella. Kampaajalle se olisi 1300 euroa, jolloin maksettavaa olisi kerralla 4100 euroa. Tässä mallissa Suomen Yrittäjät ja Pienyrittäjät löisivät kättä. Molempien esitykset otettaisiin huomioon ja kokonaistyömäärä olisi nykyistä pienempi.

Yhteiskunta on huolissaan, jos joku 1500 euroa kuukaudessa bruttona ansaitseva yrittäjä saisikin erilaisen arvonlisäverolain jälkeen 1700 euroa bruttona kuukaudessa. Toisella kädellä yhteiskunta mieluummin antaa tällaiselle henkilölle toimeentulosta yli tuhat euroa kuukaudessa sosiaaliturkana. Koska se on oikeudenmukaista. Voi olla. Mutta onko se oikeudenmukaista maksajien ja tukien saajien välillä.

Meille kaikille on tärkeää, että mahdollisimman moni yrittää. On aivan turha rakentaa verotus- tms esteitä, jotta täydellinen tasa-arvo voisi toteutua. Koska se kuitenkin ei voi toteutua.

Taustatietoja pienten yritysten arvonlisäverosta

Maksettava arvonlisävero

Kun kuluttaja ostaa tuotteen tai palvelun, hän ei ajattele hinnassa olevan arvonlisäveron määrää. Myyntihinnoista yrittäjä saa myyntitulon, joka tilitetään pankkitilille ja merkitään kirjanpitoon. Kun myynnistä erotetaan arvonlisävero, on jäljellä oleva määrä liikevaihto. Myynnistä vähennettävä arvonlisävero nähdään asiakkaan saamassa laskussa tai kuitissa.

Yritys maksaa ostoistaan arvonlisäveron samalla tavalla kuin kuluttajatkin. Yritystoiminnassa maksetun arvonlisäveron saa vähentää arvonlisäverotuksessa. Yrityksen maksama arvonlisävero on myynnin vero-osuuden ja ostojen vero-osuuden erotus.

Kaikkia yrityksen maksamia arvonlisäveroja ei saa vähentää. Vähennyskelvottomia ovat edustuskulut ja yritystoiminnassa käytettävien henkilöautojen kaikkien kulujen arvonlisävero. Tältä osin yritykset maksavat kaksinkertaisen arvonlisäveron.

Vero maksetaan arvonlisästä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yritys maksaa arvonlisäveroa 24 % maksamiensa palkkojen, palkkojen sosiaalikulujen, yrittäjätulon ja korkomenojen summasta. Mitä enemmän yritys työllistää, sitä enemmän se maksaa arvonlisäveroa. Arvonlisävero on suurempi kuin yrityksen eläkemaksut ja muut palkkojen sosiaalikulut yhteensä, koska se maksetaan sekä palkoista että sosiaalikulusta.

Poliittisessa kielenkäytössä arvonlisäveron maksaa kuluttaja. Parhaiten tämän käsityksen harhauttavuuden huomaa silloin kun asiakas maksaa laskunsa kuukausia laskupäivän jälkeen. Yritys joutuu maksamaan arvonlisäveron, vaikka ei ole saanut suoritusta asiakkaalta.

Kulutusveroksi arvonlisäveroa voi sanoa, koska veron voi välttää kuluttamatta. Näin määritellen kaikki verot ovat kulutusveroja tulo- ja kiinteistöveroja lukuunottamatta.

Arvonlisäverovelvollisuudet

Arvonlisäverotusta varten on kuukausittain annettava ilmoitus ja maksettava vero. Ilmoitus on annettava silloinkin kun toimintaa ei ole kuukauden aikana lainkaan ollut. Myöhästyneistä ilmoituksista maksetaan sakon luontoinen myöhästymismaksu. Maksuviiveestä maksetaan viivekorko. Ilmoitusmenettelyn muista virheistä voi saada veronkorotuksen.

Jos yrityksen liikevaihto on enintään 50.000 euroa, se voi hakeutua neljännesvuosittain tehtävään ilmoitusmenettelyyn. Jos liikevaihto jää alle 25.000 euron, voidaan hakeutua vuosittain tehtävään ilmoitusmenettelyyn. Hakemus voidaan hylätä monista eri syistä.

Tilitoimistot eivät ole suosineet kolmen kuukauden jaksoja, koska se aiheuttaisi poikkeuksia niiden työrutiineihin.

8500 euron arvonlisäverotuksen alaraja

Vähäisen liiketoiminnan harjoittaja on vapautettu arvonlisäverosta, jos tilikauden myyntitulot ovat enintään 8 500 euroa. Jos tämä alaraja ylittyy, yrityksen on suoritettava veroa kaikesta tilikauden myynnistä. Esimerkiksi, jos myyntitulot ovat 10.000 euroa vuodessa, on suoritettava arvonlisävero 1935 euroa, jolloin liikevaihdoksi jää 8065 euroa. Tämän veron saa kokonaan takaisin huojoennusmenettelyssä. Koko byrokratia on siten turha. Kokonaisverojen määräksi jää 255 euroa, mikäli yrityksellä ei ole lainkaan menoja sekä yrittäjäeläkemaksu.

Vertailun vuoksi: Takuueläke on vuodessa 8866 euroa. Siitä maksetaan Yle-veroa 60 euroa.

Arvonlisäveron alarajahuojennus

Arvonlisäverovelvollinen voi saada huojennusta maksettavasta arvonlisäverosta, jos tilikauden (12 kk) veroton liikevaihto on alle 22 500 euroa. Huojennukseen oikeuttavasta määrästä on pidettävä kirjanpitoa ja se merkitään vuoden viimeiselle kausiveroilmoitukselle.

Esimerkki: Jos yrityksen myynti on 22.320 euroa, sen liikevaihto on 18.000 euroa. Jos yritys on tilittänyt ja maksanut vuoden aikana veroa 1670 euroa, se saa verosta takaisin 537 euroa.

Vuoden aikana liikaa maksetun veron saa normaalisti takaisin maaliskuussa seuraavana vuotena. Huojennettavasta määrästä maksetaan yhteisövero tai toiminimiyrittäjän ansiotulovero.

Suomen Yrittäjien esitys 50.000 euron huojennusrajasta

Suomen Yrittäjät on esittänyt, että 22.500 euron verohuojennusalueen yläraja korotetaan 50.000 euroon. Alarajaan 8500 euroa se ei ole esittänyt muutosta.

Esimerkkitapauksessa, jossa kampaajan liikevaihto on 39.919 euroa, se tarkoittaisi 1307 euron palautusta, josta maksetaan ansiotulovero.

Nykyisen lain mukaan 8500 euroa pienempi liikevaihto oikeuttaa hakeutumaan verovelvolliseksi. Jos yritys toimii toisten yritysten alihankkijana, tulee yrityksellä olla oikeus hakeutua verovelvolliseksi myös silloin kun myynti alittaa 50.000 euroa. Näin voidaan välttää arvonlisäveron kertautuminen hankintaketjussa.

Suomen Pienyrittäjien esitys 50.000 euron alarajasta

Suomen Pienyrittäjät on esittänyt, että arvonlisäverovelvollisuus alkaisi 50.000 eurosta. Tällöin yritys ei saa vähentää ostojen yhteydessä maksettavaa arvonlisäveroa.

Esimerkkitapauksessa, jos yrittäjä ei muuta hintoja, sen vuositulo olisi 5381 euroa nykytilannetta suurempi. Verojen jälkeen tulo olisi 3703 euroa suurempi. Jos yrittäjä siirtää veromuutoksen hintoihin, se voi alentaa hintoja noin 8 %. Sen jälkeen käteen jäävä raha on sama kuin nyt.

Lisätietoja: Pauli Vahteran Iltalehden blogi

<http://blogit.iltalehti.fi/pauli-vahtera/2013/06/07/puurot-ja-vellit-sekaisin-eduskunnassa/>